

[Undervisningsministeren.]

Fremskridtet i 1791, der var et væsentligt Fremskridt efter Datidens Forhold, og paa samme Maade, som der var reaktionære Stemninger nogle Aar i Forvejen, i 1788, da man stødte paa Modstand mod Stavnsbaandets Løsning og Bondens Frigørelse — de 100 jydsk Proprietærer, der skrev, at Samfundet vilde gaa til Grunde, hvis Bondestandens Lænker løstes. Reaktionen gentager sig evigt, men Reaktionen bliver ogsaa evigt overvundet!

Ordføreren (Vilhelm Rasmussen): Den højtærede Minister har svaret Venstre angaaende Beklagelserne med Hensyn til de Tilbud, Partiet mener at have givet, saa det skal jeg ikke komme ind paa; derimod vil jeg gerne med et Par Ord belyse enkelte af de vigtigste Indvendinger, der er kommet frem, og da navnlig den Indvending fra Venstres Side, at det skulde have gjort et smukt Tilbud ved sit Tilbud om en ny Lærerhøjskole i Haderslev. Det belyser nemlig Venstres Sparsommelighed paa en yderst interessant Maade.

Jeg forstaaer ikke, at et Parti stiller et saadant Forslag uden at undersøge den økonomiske Rækkevidde. Sagen er nemlig den, at det vil blive meget dyrere at have en Lærerhøjskole i Haderslev, end det er at drive den, der drives i København. Den ærede Ordfører for Venstre og hans Parti har overset, at meget af Undervisningen i København foregaar paa videnskabelige Institutioner og er yderst billig. Hvis en tilsvarende Undervisning skal gives i Haderslev, maa der være Botanisk Have, Botanisk Laboratorium, Zoologisk Museum og Polyteknisk Læreanstalts Laboratorium, thi disse Institutioner staaer til Raadighed herinde.

Men dertil kommer en anden mærk værdig Virkning, som jeg heller ikke tror, det ærede Medlem har taget med i Betragtning: hvert eneste Aar bortfalder en Del Fag, fordi der ikke melder sig et tilstrækkeligt Antal Deltagere — den tidligere Minister krævede 10 som Minimum. Hvis der nu var 2 Lærerhøjskoler, saa vilde Sandsynligheden for, at der begge Steder meldte sig for faa til Deltagelse, vokse, og Resultatet vilde blive, at disse Skoler, som dog har deres Embedsmænd og Lærere, i hvert

Fald nogle, i Funktion, tilsammen vilde blive meget dyrere i Drift, medens Fagantallet alligevel blev stærkt begrænset.

Det har derfor forbavset mig i allerhøjeste Grad, at et Parti, der tror, det er et Sparsommelighedens Parti, kan vise en saadan Ødselhed i sit positive Forslag, hvormed det tror at have rakt Flertallet en Haand. Det har ogsaa forbavset mig i høj Grad at høre den stærke Tale, som adskillige ærede Venstretalere har ført mod Eksaminer; for vi kan jo ikke komme bort fra, at naar vi har Eksaminer, bestaar de bl. a. i Kraft af den Lov, Hr. J. C. Christensen gennemførte i 1903.

Maa jeg her indskyde, at jeg slet ikke forstaaer det ærede Medlem Hr. Povlsen, naar han tror, han kan bebrejde mig min Stilling i denne Sag, for jeg har anvendt et helt Liv som Pædagog til at bekæmpe den sædvanlige Form for Eksaminer, bl. a. ogsaa den Form, der er blevet Praksis i Kraft af Loven af 1903. Jeg har jo ikke administreret den Lov, nej, det har Venstres Ministre, og de har begaaet den Fejl mod Lovens Aand og mod Anordningerne stadig at udvikle Loven mere og mere i Retning af en Eksamenslov, og det var jo slet ikke Tanken. Mig kan man ikke bebrejde noget paa dette Punkt. Det er i Kraft af denne Lov, at Udviklingen gaar i Retning af, at stadig flere og flere møder med en Realeksamen eller en anden dertil svarende Eksamen, saaledes at de i Kraft af den Udvikling, Hr. J. C. Christensen har sat i Gang, indtil en vis Grad har trængt andre ud fra vore Seminarier; thi det er jo Kendsgæringen.

Venstre er nu saa ivrigt for at bekæmpe den obligatoriske Sprogundervisning paa Seminarierne; men det vilde jo efterhaanden føre til, at en Lærer, der har faaet Læreruddannelse uden fremmed Sprog, blev stavnsbundet til at virke ude paa Landet, hvis han da ikke søger et eller andet Kursus paa Statens Lærerhøjskole eller andetsteds, og det er Lærerstanden slet ikke tjent med. Derfor maa jeg betragte det som et stort Fremskridt, at Lærerne paa Seminariet undervises i det mindste i eet fremmed Sprog og dermed faar Muligheden for at komme til at virke paa det Sted, hvor de selv tror de gør mest Fyldest.

Jeg vil her gerne sige — til en vis